

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W OLSZTYNIE

**BEZROBOTNI ABSOLWENCI
SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH
NA WARMII I MAZURACH
W ROKU SZKOLNYM 2011/2012
(DRUGA CZĘŚĆ RAPORTU Z MONITORINGU ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH I NADWYZKOWYCH ZA 2011 ROK)**

OLSZTYN LUTY 2012

Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie danych statystycznych w druku dozwolone jest wyłącznie z podaniem źródła.

Opracował:
dr Alfred Czesła
socjolog

Wojewódzki Urząd Pracy
ul. Głowackiego 28
10 – 448 Olsztyn
tel. 089/5227936
fax. 089/5227901

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I STAN, STRUKTURA I UCZNIOWIE SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH	7
II ABSOLWENCI WEDŁUG RODZAJU SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH	9
III BEZROBOTNI ABSOLWENCI SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH	14
IV RANKING BEZROBOTNYCH ABSOLWENTÓW WG ZAWODÓW	22
PODSUMOWANIE	26
ANEKS	32

WSTĘP

Bezrobocie osób młodych staje się obecnie największym wyzwaniem wszystkich krajów Unii Europejskiej. Problem ten dotyczy także Polski, jednak działania na rzecz harmonizacji kształcenia z potrzebami pracodawców oraz aktywizacji osób młodych i ułatwiania im startu zawodowego, podejmowane przez władze na szczeblu krajowym, jak i samorządowym, instytucje rynku pracy oraz instytucje zajmujące się problematyką edukacji, dają nadzieję na odwrócenie i poprawę niekorzystnych tendencji.

Prezentowane opracowanie stanowi uzupełnienie Rankingu zawodów deficytowych oraz nadwyżkowych za 2011r. i zawiera analizę bezrobocia wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na Warmii i Mazurach, którzy zakończyli edukację w 2011r.

Raport opracowany na podstawie danych o uczniach szkół ponadgimnazjalnych z Systemu Informacji Oświatowej (SIO) MEN oraz informacji o bezrobotnych „absolwentach” pozostających w ewidencji powiatowych urzędów pracy w 2011r.

System Informacji Oświatowej – jest działającym na mocy ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. 2004, Nr 49, poz. 463 ze zm.) systemem służącym uzyskiwaniu danych niezbędnych do prowadzenia polityki edukacyjnej państwa, podnoszenia jakości i upowszechniania edukacji oraz do usprawniania finansowania działań oświatowych. SIO obejmuje bazy danych, w skład których wchodzi zbiory danych o:

- szkole lub placówce oświatowej,
- uczniach, słuchaczach, wychowankach oraz absolwentach,
- nauczycielach, wychowawcach oraz innych pracownikach,
- spełnianiu obowiązku nauki.

Kategoria „absolwenta” obejmuje osoby bezrobotne w okresie do 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie potwierdzającym ukończenie szkoły – zawodowej, średniej, wyższej. Populacja „absolwentów” może kwalifikować się do osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (zgodnie z art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy), tj.:

- bezrobotnych do 25 roku życia,
- bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych – czyli bezrobotnych nieposiadających kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu (w szczególności osób kończących szkoły średnie ogólnokształcące, jak i tych, którzy swoją edukację zakończyli na poziomie gimnazjalnym),
- bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego, – które definiowane jest jako doświadczenie uzyskane w trakcie zatrudnienia, wykonywania innej pracy zarobkowej lub prowadzenia działalności gospodarczej przez okres co najmniej 6 miesięcy,
- bezrobotnych bez wykształcenia średniego.

Zmienia się, z przyczyn także m.in. demograficznych, sytuacja w szkołach ponadgimnazjalnych, lecz pracy dla absolwentów tych szkół wciąż brakuje. Rosną wymagania pracodawców, zaś szkoły i uczelnie wciąż nie potrafią przysposabiać młodych ludzi do realiów rynku pracy. Przyszli absolwenci oczekują od swoich szkół gwarancji zatrudnienia, chcą wiedzieć, czy ich szkoły współpracują z firmami i zapewniają praktyki.

Bezrobocie jest dotkliwe przede wszystkim dla ludzi młodych, absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy stojąc na progu kariery zawodowej zderzają się z brakiem możliwości zdobycia doświadczenia zawodowego i ograniczonymi perspektywami indywidualnego rozwoju.

Toteż populacja ta staje się podmiotem wielokierunkowych działań, mających na celu pomóc im w zdobyciu doświadczenia zawodowego, podnoszeniu kwalifikacji i dostosowywaniu ich do potrzeb rynku pracy, a także zaktywizowanie w zakresie efektywnego poszukiwania pracy i podejmowania własnej działalności gospodarczej. Powyższe cele realizowane są poprzez programy ogólnopolskie oraz lokalne, finansowane m. in. z Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Określając kierunki i natężenie zmian zachodzących w strukturze zawodowo - kwalifikacyjnej powinno się dbać o zwiększenie efektywności organizowanych szkoleń i dostosowania ich kierunków do potrzeb pracodawców.

W tym aspekcie ogromnej wagi nabiera jakość nauczania, szczególnie praktycznego oraz doskonalenie systemu kształcenia ustawicznego, szybko reagującego na zmieniające się potrzeby rynku pracy.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 8 ust. 1 pkt 3) opracowanie analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jednym z zadań samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy.

Celem nadrzędnym monitoringu zawodów jest systematyczne określanie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo - kwalifikacyjnej na lokalnych, regionalnych i krajowym rynku pracy przy wykorzystaniu bazy informatycznej.

Zastosowana metoda monitoringu zawodów ma charakter dwuczęściowy. W pierwszym etapie, na podstawie danych z urzędów pracy, sporządzany jest, półroczny i roczny, ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych. W drugim prowadzone są badania ankietowe w szkołach ponadgimnazjalnych. W założeniu mają one mieć charakter krótkoterminowej prognozy obrazującej stopień dopasowania siły roboczej wkraczającej na rynek pracy (absolwenci) do oczekiwań pracodawców (nowe miejsca pracy).

Zaprezentowane studium zawiera wyniki jakościowej analizy bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2011/2012 i stanowi przyczynek do szczegółowych badań dotyczących sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i ich perspektyw na lokalnym rynku pracy.

Należy mieć przekonanie, że niniejszy raport, skierowany do organów prowadzących placówki oświatowe, samorządów powiatowych, instytucji i osób zainteresowanych problematyką kształcenia ponadgimnazjalnego na Warmii i Mazurach, podobnie jak w latach poprzednich, będzie stanowił cenną wskazówkę w zakresie kształtowania profili nauczania w odniesieniu do potrzeb pracodawców.

I. STAN, STRUKTURA I UCZNIOWIE SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH

W roku szkolnym 2011/2012 w województwie warmińsko – mazurskim funkcjonowało 600 szkół ponadgimnazjalnych, czyli per saldo o 23 placówki oświatowe, tj. o 3,7% mniej niż w 2010 roku. W tej grupie jednostek edukacyjnych - **patrz tabela 1** - najliczniej reprezentowane były:

- **licea ogólnokształcące** – 201 szkół, tj. ponad jedna trzecia (33,5%) wszystkich jednostek oświatowych – spadek o 9 szkół ogólnokształcących, tj. o 4,3%;
- **szkoły średnie techniczne i zawodowe** – 151 jednostek, tj. jedna czwarta (25,2%) wszystkich placówek ponadgimnazjalnych – spadek o 10 szkół tego typu, tj. o 6,2%;
- **szkoły policealne** – 145 placówek, tj. jedna czwarta (24,1%) ogółu – wzrost o 20 szkół pomaturalnych, tj. o 16,0%;
- **zasadnicze szkoły zawodowe** – 84 jednostek, tj. 14,0% całości szkół ponadgimnazjalnych – spadek o 26 placówek, tj. o 23,6%;
- **szkoły wyższe** – 19 uczelni, tj. 3,2% ogółu placówek nauczających, wzrost o 2 uczelnie, tj. o 11,8%.

Tabela 1. Liczba szkół ponadgimnazjalnych w latach 2010 – 2011

Typ szkoły	Rok				Wzrost/spadek do 2010 roku	
	2010 rok		2011 rok			
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Zasadnicza szkoła zawodowa	110	17,7	84	14,0	- 26	- 23,6
Liceum ogólnokształcące	210	33,7	201	33,5	- 9	- 4,3
Szkoła średnia techniczna i zawodowa	161	25,8	151	25,2	- 10	- 6,2
Szkoła policealna	125	20,1	145	24,1	+ 20	+ 16,0
Szkoła Wyższa	17	2,7	19	3,2	+ 2	+ 11,8
Razem	623	100	600	100	- 23	- 3,7

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Warmińsko– Mazurskiego. US Olsztyn 2011.

Opracowanie własne

W zestawieniu ujęte są: szkoły publiczne i niepubliczne, artystyczne, profilowane, specjalne, uzupełniające łącznie z ich filiami i wydziałami zamiejscowymi.

Na Warmii i Mazurach wyraźną przewagę mają licea ogólnokształcące, szkoły średnie techniczne i zawodowe oraz szkoły policealne. Jednak w roku szkolnym 2011/2012 w województwie nastąpił spadek liczby tych placówek kształceniowych. Największy spadek miał miejsce w grupie zasadniczych szkół zawodowych(26) i w grupie średnich szkół techniczno-zawodowych(10).

W roku edukacyjno– oświatowym 2011/2012 we wszystkich tych placówkach kształceniowych naukę pobierało łącznie 131 617 osób, to jest o 3 729 uczniów, czyli o 2,8% mniej niż w poprzednim czasookresie – **patrz tabela 2**. Jest to spowodowane m.in. sytuacją demograficzną w województwie.

Tabela 2. Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych w latach 2010 – 2011

Czasokres	Typ szkoły					
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Liceum Ogólno–kształcące	Szkoła średnia techniczna i zawodowa	Szkoła Policealna	Szkoła Wyższa	Razem
2010 rok	11 277	34 122	26 095	11 432	52 420	135 346
2011 rok	10 235	34 143	24 143	13 114	49 982	131 617
Udział uczniów w %	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Liceum Ogólno–kształcące	Szkoła średnia techniczna i zawodowa	Szkoła Policealna	Szkoła Wyższa	Razem
2010 rok	8,3	25,2	19,3	8,4	38,7	100
2011 rok	7,8	26,0	18,3	10,0	37,9	100

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Warmińsko– Mazurskiego. US Olsztyn 2011.

Opracowanie własne

W zestawieniu ujęci są uczący się stacjonarnie, wieczorowo i zaocznie.

W populacji osób pobierających naukę najwięcej z nich, bo 49 982 osoby, tj. blisko dwie piąte (37,9%), kształciło się **w 19 szkołach wyższych**. Jest to o 2 438, czyli o 4,7% mniej niż w roku akademickim 2010/2011. W ogólnej liczbie osób studiujących najwięcej stanowili studenci dzienni – 52,7%, natomiast studenci wieczorowi i zaocznicy 47,3%. Ponad trzy piąte (62,0%) wszystkich studiujących zdobywa wiedzę na Uniwersytecie Warmińsko– Mazurskim w Olsztynie. Najwięcej na kierunku: pedagogika (20,0%); ekonomia i administracja (17,6%); politologia (13,1%); architektura i budownictwo (7,3%); medycyna (6,7%); humanistyka (6,2%); informatyka (4,2%). Co czwarty student UWM w Olsztynie (24,9%) studiował na pozostałych kierunkach.

W liceach ogólnokształcących uczyło się 34 143 osoby (26,0% ogółu), a w **szkołach średnich technicznych i zawodowych** 24 143 osoby (18,3%). Do **szkół policealnych i pomaturalnych** uczęszczało 13 114 uczniów (10,0%). W **zasadniczych szkołach zawodowych** było 10 235 uczniów (7,8%).

W stosunku do roku szkolnego 2010/2011 znacząco zmalała liczba osób pobierających naukę w: średnich szkołach techniczno-zawodowych; szkołach wyższych i zasadniczych szkołach zawodowych. Przybyło zaś w liceach ogólnokształcących i szkołach pomaturalnych.

II. ABSOLWENCI WEDŁUG RODZAJU SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH

Z danych o uczniach z Systemu Informacji Oświatowej (SIO) wynika, iż na Warmii i Mazurach w 2011 roku mury szkół ponadgimnazjalnych opuściło łącznie 39 518 absolwentów, to jest o 3 320 osób, czyli o jedną dziesiątą (9,2%) więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego – **patrz tabela 3.**

Tabela 3. Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w latach 2010 – 2011

Czasookres	Typ szkoły					Razem
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Liceum Ogólno–kształcące	Szkoła średnia techniczna i zawodowa	Szkoła Policealna	Szkoła Wyższa	
2010 rok	3 605	9 654	4 719	3 823	14 397	36 198
2011 rok	3 313	10 897	5 516	3 367	16 425	39 518
Udział absolwentów w %	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Liceum Ogólno–kształcące	Szkoła średnia techniczna i zawodowa	Szkoła Policealna	Szkoła Wyższa	Razem
2010 rok	10,0	26,7	13,0	10,6	39,7	100
2011 rok	8,4	27,6	14,0	8,5	41,5	100

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Warmińsko– Mazurskiego. US Olsztyn 2011.

Opracowanie własne

W zestawieniu ujęci są uczący się stacjonarnie, wieczorowo i zaocznie.

Największą zbiorowość stanowią absolwenci **szkół wyższych** – 16 425 osób, tj. ponad dwie piąte (41,5%) ogółu. W odniesieniu do 2010 roku liczba absolwentów szkół wyższych zwiększyła się o 2 028 osób, tj. o 14,1%.

Drugą grupą pod względem liczebności tworzą absolwenci **liceów ogólnokształcących** – 10 897 osób, tj. 27,6% ogółu. W stosunku do poprzedniego czasookresu liczba absolwentów w tej grupie zwiększyła się o 1 243 osoby, tj. o 12,9%.

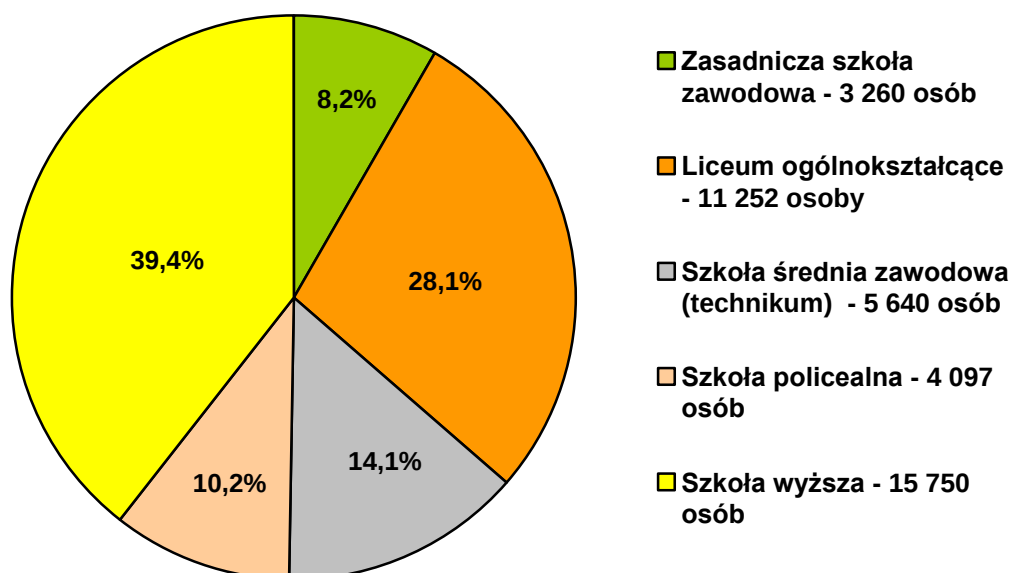
Szkoły średnie techniczne i zawodowe opuściło 5 516 absolwentów, tj. 14,0% ogółu. W populacji tej, w stosunku do poprzedniego czasookresu, liczba absolwentów zwiększyła się o 797 osób, czyli 16,9%.

W szkołach policealnych było 3 367 absolwentów, tj. 8,5% ogółu. To o 456 osób, czyli o 11,9% mniej niż w tym samym okresie roku ubiegłego.

Zasadnicze szkoły zawodowe ukończyło 3 313 osób, tj. 8,4% ogółu absolwentów. To o 292 osoby, czyli o 8,1% mniej niż w roku szkolnym 2010/2011.

Przewiduje się – **patrz wykres 1** – iż w roku szkolnym 2011/2012 mury szkół ponadgimnazjalnych opuści łącznie 39 999 uczniów, tj. o 481 absolwentów, czyli o 1,4% więcej niż w roku szkolnym 2010/2011.

Wykres 1. Przewidywani absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2011/2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych szkół ponadgimnazjalnych i powiatowych urzędów pracy Warmii i Mazur.

Największą zbiorowość stanowić będą absolwenci szkół wyższych – 15 750 osób, co ma wynosić 39,4% ogółu absolwentów. W stosunku do poprzedniego czasookresu w populacji tej przewiduje się spadek o 675 absolwentów, tj. o 4,1%.

W grupie absolwentów z wykształceniem wyższym przeważać będą:

- 1/. pedagodzy – **1 845** osób, ich liczba zwiększy się o 100 osób, tj. o 5,4%;
- 2/. specjaliści administracji publicznej – **1 683** osoby, tj. więcej o 164 osób(11,0%);
- 3/. ekonomiści – **1 153** osoby, ich liczba zmniejszy się o 77 osób, tj. o 6,3%;
- 4/. specjaliści zarządzania kryzysowego – **841** osób, tj. więcej o 394 osób(87,9%);
- 5/. specjaliści resocjalizacji – **765** osób, tj. więcej o 217 (22,1%);
- 6/. specjaliści ds. zarządzania i organizacji – **751** osób, tj. mniej o 33 osób (4,2%);
- 7/. specjaliści ochrony środowiska – **577** osób, tj. mniej o 87 osób (13,1%);
- 8/. politolodzy – **462** osoby, ich liczba zmniejszy się o 35 absolwentów, tj. o 7,0%;
- 9/. prawnicy – **365** osób, ich liczba zmaleje o 24 absolwentów, tj. o 6,2%;
- 10/. dziennikarze – **350** osób, ich liczba wzrośnie o 36 osób, tj. o 10,3%.

W gronie absolwentów szkół wyższych na Warmii i Mazurach dominować będą także: filolodzy - filologia obcojęzyczna; inżynierowie geodeci; inżynierowie technologii żywności; specjaliści zastosowań informatyki; nauczyciele nauczania początkowego; inżynierowie zootechnicy; nauczyciele przedszkola; pielęgniarki; specjaliści ds. marketingu i handlu; socjologowie i lekarze weterynarii.

Absolwentów **liceów ogólnokształcących** ma być 11 252 osoby, co stanowić będzie blisko jedną trzecią (28,1%) ogółu. W zbiorowości tej, w stosunku do poprzedniego roku, planuje się wzrost absolwentów o 355 absolwentów, tj. o 3,3%.

Szkołę policealną ukończyć ma 4 097 osób, co daje jedną dziesiątą (10,2%) ogółu absolwentów. Zbiorowość ta zwiększy się o 730 osób, tj. o jedną piątą (21,7%).

W grupie absolwentów szkół policealnych przeważać będą:

- 1/. technicy administracji – **555** osób, ich liczba wzrośnie o 75 absolwentów, tj. o 14,4%;
- 2/. technicy BHP – **313** osób, ich liczba wzrośnie o 31 absolwentów, tj. o 11,0%;
- 3/. technicy usług kosmetycznych – **299** osób, ich liczba zmaleje o 101 absolwentów, tj. o jedną czwartą (25,2%);
- 4/. opiekunki medyczne – **295** osób, ich liczba wzrośnie o 132 osoby, tj. o 81,0%;
- 5/. technicy prac biurowych – **241** osób, ich liczba wzrośnie o 165 absolwentów, tj. aż o 217,1%;
- 6/. technicy farmaceutyczni – **221** osób, ich liczba wzrośnie o 35 absolwentów, tj. o 17,1%;
- 7/. asystentki stomatologiczne – **188** osób, ich liczba wzrośnie o 67 absolwentek, tj. o 55,4%;
- 8/. technicy rachunkowości – **183** osoby, ich liczba wzrośnie o 113 absolwentów, tj. o 161,4%;
- 9/. technicy informatycy – **156** osób, ich liczba zmaleje o 25 absolwentów, tj. o 21,0%;
- 10/. technicy rolnicy – **109** osób, ich liczba wzrośnie o 64 absolwentów, tj. o 142,2%.

Liczba absolwentów **szkół średnich technicznych i zawodowych** wynosić będzie 5 640 osób, co daje 14,1% ogółu. Absolwentów tych szkół będzie więcej o 124 osoby, tj. o 2,3%.

Wśród absolwentów techników i średnich szkół zawodowych dominować będą:

- 1/. asystenci ekonomiczni – **823** osoby, ich liczba zmaleje o 25 osób, tj. o 3,2%;
- 2/. technicy informatycy – **690** osób, ich udział wzrośnie o 101 osób, tj. o 17,1%;
- 3/. organizatorzy usług hotelarskich – **685** osób, ich liczba wzrośnie o 61 absolwentów, tj. o jedną dziesiątą (9,7%);
- 4/. technicy handlowcy – **302** osoby, ich liczba wzrośnie o 18 osób, tj. 6,1%;
- 5/. technicy budownictwa – **296** osób, ich liczba wzrośnie o 38 osób, tj. o 14,2%;
- 6/. technicy żywienia i gospodarstwa domowego – **254** osoby, ich liczba zmaleje o 70 osób, tj. o 21,6%;
- 7/. technicy mechanicy – **229** osób, ich udział zmaleje o 77 osób, tj. o 25,2%;
- 8/. technicy usług fryzjerskich – **176** osób, ich udział wzrośnie o 68 osób, tj. o 62,9%;
- 9/. organizatorzy usług gastronomicznych – **172** osoby, ich udział zmaleje o 34 osoby, tj. o 23,6%;
- 10/. organizatorzy agrobiznesu – **167** osób, ich udział zmaleje o 82 osoby, tj. o 34,3%.

W gronie absolwentów szkół średnich technicznych i zawodowych na Warmii i Mazurach nadal dominować będą także: technicy logistyki; technicy elektronicy; technicy rolnicy; kucharze; technicy architektury krajobrazu; technicy obsługi turystycznej; technicy pojazdów samochodowych; technicy mechatronicy; technicy technologii żywności; technicy drogownictwa; technicy mechanizacji rolnictwa; technicy teleinformatyki; technicy technologii drewna oraz technicy inżynierii środowiska i melioracji.

Planuje się, iż **zasadniczą szkołę zawodową** ukończy 3 260 uczniów, co ma stanowić 8,2% ogółu absolwentów. Populacja ta zmniejszy się o 53 osoby, tj. o 1,6%.

Przewiduje się, iż w grupie absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, najliczniej reprezentowani będą:

- 1/. sprzedawcy – **673** osoby, ich liczba wzrosła o 54 absolwentów, tj. o 8,7%;
- 2/. mechanicy pojazdów samochodowych – **566** osób, ich liczba wzrosła o 83 absolwentów, tj. o 17,2%;
- 3/. kucharze małej gastronomii – **550** osób, ich liczba wzrosła o 8 absolwentów, tj. o 1,5%;
- 4/. fryzjerzy – **253** osoby, ich liczba wzrosła o 47 osób, tj. o 22,8%;
- 5/. stolarze – **221** osób, ich liczba zmalała o 49 osób, tj. o 18,1%;
- 6/. cukiernicy – **122** osoby, ich liczba wzrosła o 41 osób, tj. o 51,0%;
- 7/. murarze – **121** osób, ich liczba zmalała o 32 osoby, tj. o 21,0%;
- 8/. piekarze – **85** osób, ich liczba wzrosła o 17 osób, tj. o 25,0%;
- 9/. ślusarze – **80** osób, ich liczba zmalała o 49 osób, tj. o 38,0%;
- 10/. elektrycy – **78** osób, ich liczba wzrosła o 11 osób, tj. o 16,4%.

W gronie absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w województwie nadal dominować będą także: technolodzy robot wykończeniowych w budownictwie; monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych; elektromechanicy; mechanicy pojazdów i maszyn rolniczych; opiekunowie medyczni; monterzy maszyn i urządzeń; tapicerzy; rzeźnicy-wędliniarze; operatorzy obrabiarek skrawających; blacharze i lakiernicy samochodowi.

Ranking potwierdza dużą popularność wśród uczącej się młodzieży ponadgimnazjalnej zawodów z grupy specjaliści, do której to grupy zaliczają się zawody z wykształceniem wyższym. Nadal dużym zainteresowaniem wśród młodych ludzi cieszą się takie kierunki studiów jak: pedagogika, ekonomia, administracja publiczna, ochrona środowiska, prawo, socjologia, politologia, historia, rolnictwo, dziennikarstwo, filologia obcojęzyczna, zootechnika, filologia polska, czy weterynaria. Są to jednak kierunki studiów, po których absolwenci mają trudności z uzyskaniem pracy.

Drugą grupę pod względem liczebności tworzą absolwenci liceów ogólnokształcących.

Na kolejnych miejscach znaleźli się absolwenci szkół technicznych, policealnych i zasadniczych zawodowych.

III. BEZROBOTNI ABSOLWENCI SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH

Badając – **patrz tabela 4** – aktualną sytuację na rynku pracy w skali województwa okazało się, iż na koniec grudnia 2011 roku w urzędach pracy zarejestrowanych było 107 333 bezrobotnych, czyli o 1 391 osób, tj. o 1,3% więcej w stosunku do stanu na koniec 2010 roku.

Tabela 4. Bezrobotni absolwenci w latach 2010– 2011

Wyszczególnienie		Bezrobotni ogółem		Bezrobotni do 25 roku życia		Bezrobotni absolwenci	
		Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Województwo Warmińsko – Mazurskie	2010 rok	105 942	100	22 992	21,7	5 393	23,5
	2011 rok	107 333	100	23 000	21,4	6 101	26,5

Źródło: Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego. US Olsztyn 2012. Opracowanie własne.

W ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych na Warmii i Mazurach znajdowało się 23 000 osób w wieku do 25 roku życia, czyli o 8 osób, to jest o 0,03% więcej w stosunku do 2010 roku. Młodzi bezrobotni stanowili więcej niż jedną piątą (21,4%) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

W 2011 roku udział młodzieży do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do 2010 roku zmalał o 0,3 pkt. proc. Udział młodzieży do 25. roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w regionie, mimo spadku o 0,3 pkt. proc., nadal jest wysoki.

W regionie, w 2011 roku, w populacji młodych bezrobotnych znajdowało się 6 101 osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, czyli o 708 bezrobotnych absolwentów, to jest o 13,1% więcej niż przed rokiem.

Bezrobotni absolwenci stanowili ponad jedną czwartą (26,5%) ogółu zarejestrowanych w województwie bezrobotnych w wieku do 25 roku życia. Ich udział w stosunku do 2010 roku wzrósł o 3,0 pkt. proc. Dowodzi to, iż populacja ta znajduje się nadal w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Największy udział (w granicach 9,0% - 5,7%) w liczbie bezrobotnych absolwentów – **patrz tabela 5** – mają takie powiaty jak: Iława – 9,0%; Olsztyn Grodzki – 7,9%; Nowe Miasto Lubawskie – 7,6%; Gołdap – 6,9% i Giżycko – 6,4%. Bezrobotni absolwenci w wymienionych pięciu powiatach stanowili blisko dwie piąte (37,8%) wojewódzkiej populacji w końcu 2011 roku.

Najmniejszy udział (w granicach 4,0% - 5,5%) bezrobotnych absolwentów odnotowano w powiatach: Bartoszyce – 4,0%; Kętrzyn - 4,5%; Elk - 4,6%; Braniewo – 4,9%; i Węgorzewo – 4,9%.

Tabela 5. Bezrobotni absolwenci według powiatów w latach 2010 – 2011

Powiat	Czasookres						Wzrost lub spadek bezrobotnych absolwentów do 2010 roku	
	2010 rok			2011 rok				
	Bezrobotni ogółem	Bezrobotni absolwenci		Bezrobotni ogółem	Bezrobotni absolwenci			
		Liczba	%		Liczba	%	Liczba	%
Bartoszyce	6 730	303	4,5	6 697	270	4,0	- 33	- 10,9
Braniewo	4 364	253	5,8	4 360	215	4,9	- 38	- 15,0
Działdowo	5 792	389	6,7	5 767	330	5,7	- 59	- 15,2
Elbląg Grodzki	7 589	385	5,1	7 245	395	5,5	+ 10	+ 2,6
Elbląg Ziemski	5 456	274	5,0	5 292	293	5,5	+ 19	+ 6,9
Elk	7 793	351	4,5	7 906	367	4,6	+ 16	+ 4,6
Giżycko	3 755	218	5,8	3 250	208	6,4	- 10	- 4,6
Gołdap	2 071	90	7,1	2 180	151	6,9	+ 61	+ 67,8
Iława	3 940	226	5,7	4 472	402	9,0	+ 176	+ 77,9
Kętrzyn	6 009	211	3,5	6 292	282	4,5	+ 71	+ 33,6
Lidzbark Warmiński	3 946	185	4,7	3 854	226	5,9	+ 41	+ 22,2
Mrągowo	4 158	177	4,3	4 097	213	5,2	+ 36	+ 20,3
Nidzica	2 138	114	5,3	2 243	131	5,8	+ 17	+ 14,9
Nowe Miasto Lub.	3 162	241	8,0	3 494	264	7,6	+ 23	+ 9,5
Olecko	2 950	147	6,2	3 027	167	5,5	+ 20	+ 13,6
Olsztyn Grodzki	5 863	385	6,6	6 240	496	7,9	+ 111	+ 28,8
Olsztyn Ziemski	7 574	382	5,0	7 801	432	5,5	+ 50	+ 13,1
Ostróda	7 841	360	4,6	8 212	461	5,6	+ 101	+ 28,1
Pisz	6 091	255	4,2	6 323	316	5,0	+ 61	+ 23,9
Szczytno	6 605	352	5,3	6 405	376	5,9	+ 24	+ 6,8
Węgorzewo	2 115	95	4,5	2 176	106	4,9	+ 11	+ 11,8
Województwo	105 942	5 393	5,1	107 333	6 101	5,7	+ 708	+ 13,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 1 i nr 3 do sprawozdania MPi PS – 01.

Wzrost bezrobotnych absolwentów charakteryzował siedemnaście powiatów i oscylował on w przedziale od 2,6% do 77,9%.

Relatywnie najsilniejszy wzrost bezrobotnych absolwentów wystąpił w powiatach: iławskim – wzrost o 77,9%; gołdapskim – wzrost o 67,8%; kętrzyńskim – wzrost o 33,6%; olsztyńskim grodzkim – wzrost o 28,8% (111 osób) ostródzkim – wzrost o 28,1%.

W pozostałych czterech powiatach (w granicach 15, 2% – 4, 6%) odnotowano spadek bezrobotnych absolwentów, przy czym stosunkowo największy w: działowskim; braniewskim – spadek o 15, 0% i bartoszyckim – spadek o 10,9%.

W 2011 roku bezrobotni absolwenci stanowili 5,7% całej populacji bezrobotnych, w stosunku do roku poprzedniego liczba ta zwiększyła się o 708 osób, tj. o 0,6 pkt. proc.

Z analizy struktury socjodemograficznej bezrobotnych absolwentów – **patrz tabela 6** – wynika, iż w 2011 roku w populacji tej dominowały osoby:

- w wieku 18 – 25 lat (82,0%);
- będące na bezrobociu od jednego do sześciu miesięcy (69,9%);
- bez stażu pracy (60,7%);
- będące kobietami (61,4 %);
- zamieszkałe na wsi (51,0%);
- z wykształceniem: policealnym i średnim zawodowym (29,9%), wyższym (28,3%) oraz ogólnokształcącym (22,2%).

W tym samym czasookresie wśród ogółu bezrobotnych przeważały osoby: będące kobietami (54,4%), zamieszkałe w mieście (50,4%), z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (33,2%) oraz zasadniczym zawodowym (27,8%); będące w wieku 25 – 34 lata (28,7%); legitymujące się stażem pracy od 1 roku do 5 lat (24,5%); pozostające na bezrobociu od jednego miesiąca do dwunastu miesięcy (67,3%).

Tabela 6. Struktura socjodemograficzna bezrobotnych absolwentów w 2011 roku

Bezrobotni według kategorii	Ogółem bezrobotni w 2011 r.		Bezrobotni absolwenci w 2011 roku	
	liczba	%	liczba	%
OGÓŁEM	107 333	100	6 101	100
WYKSZTAŁCENIA				
wyższe	9 108	8,5	1 725	28,3
policealne i średnie zawodowe	21 291	19,8	1 825	29,9
ogólnokształcące	11 534	10,7	1 356	22,2
zasadnicze zawodowe	29 812	27,8	1 081	17,7
gimnazjalne i niższe	35 588	33,2	114	1,9
PŁCI				
kobieta	58 437	54,4	3 748	61,4
mężczyzna	49 814	45,6	2 353	38,6
WIEKU				
18 – 24	23 000	21,4	5 004	82,0
25 – 34	30 826	28,7	879	14,4
35 – 44	20 584	19,2	176	3,0
45 – 54	21 733	20,2	33	0,5
55 – 59	9 115	8,5	9	0,1
60 – 64 lata	2 075	1,9	–	–
MIEJSCE ZAMIESZKANIA				
miasto	54 108	50,4	2 990	49,0
wieś	53 225	49,6	3 111	51,0
STAŻU PRACY				
bez stażu	19 815	18,5	3 706	60,7
do 1 roku	16 044	14,9	924	15,1
1 – 5 lat	26 276	24,5	1 228	20,1
5 – 10 lat	16 020	14,9	140	2,3
10 – 20 lat	15 921	14,8	88	1,4
20 – 30 lat	10 539	9,8	10	0,2
30 i więcej lat	2 718	2,5	5	0,1
CZASU NA BEZROBOCIU				
do 1 miesiąca	9 920	9,2	705	11,6
1 – 3 miesiące	22 661	21,1	1 940	31,8
3 – 6 miesięcy	19 201	17,9	2 324	38,1
6 – 12 miesięcy	20 452	19,1	1 132	18,5
12 – 24 miesiące	20 436	19,0	–	–
pow. 24 miesięcy	14 663	13,7	–	–

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 1 do sprawozdania MPIPS – 01.

W 2011 roku – **patrz tabela 7** – spośród absolwentów **zasadniczych szkół zawodowych** 1 081 osób, tj. 32,6% pozostawało w rejestrach powiatowych urzędów pracy jako osoby bezrobotne. Stanowi to blisko jedną piątą (17,7%) ogółu bezrobotnych absolwentów wszystkich szkół ponadgimnazjalnych na Warmii i Mazurach. W odniesieniu do 2010 roku liczba absolwentów tego typu szkół zmniejszyła się o 292 osoby, czyli o 8,1%. W tym samym czasie liczba bezrobotnych absolwentów zasadniczych szkół zawodowych zmniejszyła się o 129 osób, czyli o 10,7%.

Jednak udział bezrobotnych absolwentów zawodówek do ogólnej liczby absolwentów tego typu szkół stanowi ponad jedną trzecią (32,6%) i jest jednym z najwyższych wskaźników w grupie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.

Problem pozostaje nadal niedopasowanie zawodów, w których kształcą się na poziomie szkół zawodowych, do potrzeb rynku pracy. Jedną z przyczyn są wysokie koszty jakie generuje uruchomienie nowych kierunków. Stąd, na Warmii i Mazurach, w zasadniczych szkołach zawodowych dominują te same kierunki kształcenia, do których należą: sprzedawca, kucharz, mechanik pojazdów samochodowych, stolarz, fryzjer, cukiernik, piekarz, murarz, i ślusarz.

Tabela 7. Bezrobotni absolwenci według typu szkoły w latach 2010 – 2011

Czasokres	Typ szkoły					Razem
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Liceum Ogólno–kształcące	Szkoła średnia techniczna i zawodowa	Szkoła Policealna	Szkoła Wyższa	
2010 rok						
Absolwenci ogółem w tym; bezrobotni absolwenci	3 605 1 210	9 654 1 245	4 719 1 204	3 823 353	14 397 1 381	36 198 5 393
Udział w % bezrobotnych absolwentów do ogółu absolwentów	Zasadnicza Szkoła Zawodowa 33,6	Liceum Ogólno–kształcące 12,9	Szkoła średnia techniczna i zawodowa 25,5	Szkoła Policealna 9,2	Szkoła Wyższa 9,6	Razem 14,9
2011 rok						
Absolwenci ogółem w tym; bezrobotni absolwenci	3 313 1 081	10 897 1 356	5 516 1 485	3 367 454	16 425 1 725	39 518 6 101
Udział w % bezrobotnych absolwentów do ogółu absolwentów	32,6	12,4	26,9	13,5	10,5	15,4

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Warmińsko– Mazurskiego. US Olsztyn 2011.

Opracowanie własne na podstawie zał. nr. 1. MPiPS - 01 za 2011 rok i danych pochodzących z powiatowych urzędów pracy.

W zestawieniu ujęci są uczący się stacjonarnie, wieczorowo i zaocznie

Licea ogólnokształcące to szkoły, które nadal są najczęściej wybierane przez uczniów kończących gimnazja, z tego powodu absolwenci LO stanowią dalej ponad jedną czwartą (27,6%) ogółu populacji absolwentów. Liczba absolwentów liceów ogólnokształcących na Warmii i Mazurach, wobec 2010 roku, wzrosła o 1 243 osoby, czyli o ponad jedną dziesiątą (12,9%).

W analizowanym okresie liczba bezrobotnych absolwentów tego typu szkół w województwie wynosiła 1 356 osób i stanowiła 12,4% ogółu absolwentów liceów ogólnokształcących. W odniesieniu do poprzedniego czasokresu liczba bezrobotnych absolwentów liceów ogólnokształcących zwiększyła się o 111 osób, tj. o blisko jedną dziesiątą (8,9%).

Szkoły średnie techniczne i zawodowe ukończyło 5 516 osób i stanowiły one 14,0% ogółu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. W odniesieniu do 2010 roku liczba absolwentów tego typu szkół wzrosła o 797 osób, czyli o 16,9%.

W 2011 roku liczba bezrobotnych absolwentów tego typu szkół wynosiła 1 485 osób i stanowiła 26,9% ogółu absolwentów szkół średnich technicznych i zawodowych. W odniesieniu do 2010 roku liczba bezrobotnych absolwentów tego typu szkół wzrosła o 281 osób, czyli o 23,3%.

Nadal absolwenci średnich szkół zawodowych i techników stanowią największy, po absolwentach zasadniczych szkół zawodowych, odsetek wśród bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na Warmii i Mazurach (26,9%). Stąd, od lat, pod względem liczby bezrobotnych absolwentów średnich szkół technicznych i zawodowych, dominują: technik ekonomista, technik hotelarstwa, technik handlowiec, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik informatyk, technik organizacji usług gastronomiczno - hotelarskich, technik agrobiznesu, technik mechanik, technik budownictwa, technik administracji, technik rolnik.

Szkoły policealne i pomaturalne ukończyło 3 367 osób, tj. 8,5% ogółu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. W odniesieniu do 2010 roku jest to o 456 osób, czyli o ponad jedną dziesiątą (11,9%) mniej. W badanym roku do ewidencji powiatowych urzędów pracy trafiło 454 bezrobotnych, co stanowi 13,5% wszystkich absolwentów szkół policealnych. W odniesieniu do 2010 roku liczba bezrobotnych absolwentów tego typu szkół wzrosła o 101 osób, tj. o 28,6%, najwięcej w zawodach: technik administracji, technik ekonomista, technik prac biurowych, technik BHP, technik mechanik oraz technik informatyk.

Szkoły wyższe ukończyło 16 425 osób i stanowiły one 41,5% ogółu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. W odniesieniu do 2010 roku liczba absolwentów szkół wyższych wzrosła aż o 2 028 osób, czyli o 14,1%.

W tym samym czasie w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 1 725 absolwentów uczelni wyższych, co stanowi jedną dziesiątą (10,5%) wszystkich absolwentów szkół wyższych w województwie. Ich liczba wzrosła o 344 osoby, tj. jedną czwartą (24,9%). Wśród bezrobotnych specjalistów dominują: pedagodzy, ekonomiści, prawnicy, specjaliści administracji publicznej, politolodzy, socjologodzy, teolodzy, historycy i specjaliści ochrony środowiska.

Z innych uzyskanych danych – **patrz tabela 8** – , można odczytać, iż wzrost bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, w granicach 4,2% – 108,6%, odnotowano w sześciu wielkich grupach zawodów, przy czym relatywnie najsilniejszy wśród:

- pracowników przy pracach prostych – wzrost o 38 bezrobotnych absolwentów, czyli o 108,6%;
- pracowników biurowych – wzrost o 67 bezrobotnych absolwentów, czyli o 42,9%, dotyczy to głównie:
techników hotelarstwa, techników prac biurowych, techników obsługi turystycznej;
- specjalistów – wzrost o 206 bezrobotnych absolwentów, czyli o 20,2%, dotyczy to głównie:
pedagogów, ekonomistów, fizjoterapeutów, specjalistów
ochrony środowiska, specjalistów administracji
publicznej, inżynierów zootechników, prawników, socjologów, politologów,
dziennikarzy i teologów;
- techników i innego średniego personelu – wzrost o 143 bezrobotnych absolwentów, czyli o 18,2%, dotyczy to głównie:
techników ekonomistów, techników mechaników, techników administracji,
techników rolników, techników żywienia i gospodarstwa domowego, techników
organizacji usług gastronomicznych, techników informatyków, techników
elektryków, techników, techników budownictwa, techników masażyistów,
agrobiznesu i techników architektury krajobrazu, techników ochrony środowiska
i logistyków;
- bezrobotnych bez zawodu – wzrost o 294 bezrobotnych absolwentów, czyli o 16,3%, dotyczy to głównie osób, które ukończyły licea ogólnokształcące.

Tabela 8. Bezrobotni absolwenci wg wielkich grup zawodów w latach 2010 – 2011

Grupy zawodowe	Bezrobotni absolwenci				Wzrost/spadek w odniesieniu do 2009 roku	
	2010 rok		2011 rok			
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Ogółem, z tego:	5 393	100	6 101	100	+ 708	+ 13,1
Wyżsi urzędnicy i kierownicy	–	–	-	-	–	–
Specjaliści	1 020	18,9	1 226	20,1	+ 206	+ 20,2
Technicy i inny średni personel	789	14,6	932	15,3	+ 143	+ 18,2
Pracownicy biurowi	156	2,9	223	3,7	+ 67	+ 42,9
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	937	17,4	923	15,1	- 14	- 1,5
Rolnicy, leśnicy i ogrodnicy	24	0,4	25	0,4	+ 1	+ 4,2
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	597	11,1	570	9,3	- 27	- 4,5
Operatorzy maszyn i urządzeń	31	0,6	31	0,5	-	-
Pracownicy przy pracach prostych	35	0,6	73	1,2	+ 38	+ 108,6
Siły zbrojne	–	–	-	-	–	–
Bez zawodu	1 804	33,5	2 098	34,4	+ 294	+ 16,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS – 01.

W pozostałych dwóch wielkich grupach zawodów zauważono niewielki, bo w granicach 1,5% – 4,5%, spadek liczby bezrobotnych absolwentów, przy czym stosunkowo najsilniejszy wśród:

- robotników przemysłowych i rzemieślników – spadek o 27 osób, czyli o 4,5%, niemniej jednak nadal w tej grupie najliczniej reprezentowani są bezrobotni absolwenci w takich zawodach jak:
murarz, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, technolog robót wykończeniowych w budownictwie, ślusarz, mechanik pojazdów samochodowych, cukiernik, piekarz, stolarz i krawiec;
- pracowników usług osobistych i sprzedawców – spadek o 14 osób, czyli o 1,5%, niemniej jednak nadal w tej grupie najliczniej reprezentowani są bezrobotni absolwenci w takich zawodach jak: sprzedawcy, kucharze małej gastronomii, technicy handlowcy, fryzjerzy, kelnerzy i kucharze.

Największy udział (w granicach 15,1% – 34,4%) w liczbie bezrobotnych absolwentów mają: osoby bez zawodu – 34,4%; specjaliści – 20,1%; technicy i inny średni personel – 15,3% oraz pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – 15,1%.

IV. RANKING BEZROBOTNYCH ABSOLWENTÓW WEDŁUG ZAWODÓW

W rankingu 40 zawodów o największej liczbie bezrobotnych absolwentów – **patrz tabela 9** – dominujący udział, do ogółu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, mają osoby po ukończeniu liceum ogólnokształcącego, tj. bez zawodu – **1 356 osób**. W grupie tej co ósmy (12,4%) po ukończeniu szkoły średniej nie uzyskał zatrudnienia i zarejestrował się jako osoba bezrobotna, natomiast pozostali prawdopodobnie podjęli pracę lub naukę w szkołach policealnych lub wyższych.

Kolejne miejsca na liście najliczniej reprezentowanych bezrobotnych absolwentów zajmują:

- sprzedawcy – **341** bezrobotnych absolwentów, tj. 55,1% w tej grupie zawodowej;
- mechanicy samochodowi – **159** bezrobotnych, tj. 28,8% w tej grupie zawodowej;
- kucharze małej gastronomii – **149** bezrobotnych, tj. 26,9% w tej grupie zawodowej;
- technicy ekonomiści – **132** bezrobotnych, tj. 15,7% w tej grupie zawodowej;
- technicy hotelarstwa – **131** bezrobotnych, tj. 19,0% w tej grupie zawodowej;
- pedagodzy – **113** bezrobotnych, tj. 4,8% w tej grupie zawodowej;
- ekonomiści – **88** bezrobotnych, tj. 7,2% w tej grupie zawodowej;
- specjaliści administracji publicznej – **84** bezrobotnych, tj. 5,3% w tej grupie;
- technicy handlowi – **80** bezrobotnych, tj. 24,5% w tej grupie zawodowej;
- technicy informatycy – **76** bezrobotnych, tj. 13,5% w tej grupie zawodowej;
- technicy żywienia – **71** bezrobotnych, tj. 20,3% w tej grupie zawodowej;
- fryzjerzy – **70** bezrobotnych, tj. 34,0% w tej grupie zawodowej;
- technicy mechanicy – **62** bezrobotnych, tj. 19,1% w tej grupie zawodowej;
- technicy budownictwa – **58** bezrobotnych, tj. 19,9% w tej grupie zawodowej;
- stolarze – **56** bezrobotnych, tj. 20,5% w tej grupie zawodowej;
- murarze – **49** bezrobotnych, tj. 30,4% w tej grupie zawodowej;
- prawnicy – **44** bezrobotnych, tj. 11,3% w tej grupie zawodowej;
- organizatorzy usług gastronomiczno-hotelarskich – **44** bezrobotnych, tj. 25,9%;
- specjaliści ochrony środowiska – **41** bezrobotnych, tj. 5,7% w tej grupie;
- specjaliści zastosowań informatyki – **39** bezrobotnych, tj. 11,4% w tej grupie;
- historycy – **35** bezrobotnych, tj. 21,6% w tej grupie zawodowej;
- politolodzy – **33** bezrobotnych, tj. 6,6% w tej grupie zawodowej;

Tabela 9. Ranking 40 zawodów o największej liczbie bezrobotnych absolwentów

Lp.	Nazwa zawodu	Bezrobotni absolwenci w 2011 r.	Absolwenci ogółem w 2011 r.	Udział bezrobotnych absolwentów do ogółu absolwentów (%)
1	Bez zawodu – absolwent LO	1 356	10 897	12,4
2	Sprzedawca	341	619	55,1
3	Mechanik pojazdów samochodowych	159	553	28,8
4	Kucharz małej gastronomii	149	558	26,7
5	Technik ekonomista	132	841	15,7
6	Technik hotelarstwa	131	689	19,0
7	Pedagog	113	2 351	4,8
8	Ekonomista	88	1 230	7,2
9	Specjalista administracji publicznej	84	1 591	5,3
10	Technik handlowiec	80	326	24,5
11	Technik informatyk	76	562	13,5
12	Technik żywienia i gos.domowego	71	350	20,3
13	Fryzjer	70	206	34,0
14	Technik mechanik	62	324	19,1
15	Technik budownictwa	58	292	19,9
16	Stolarz	56	273	20,5
17	Murarz	49	161	30,4
18	Prawnik	44	389	11,3
19	Technik organizacji usług gastronom.	44	170	25,9
20	Specjalista ochrony środowiska	41	715	5,7
21	Specjalista zastosowań informatyki	39	343	11,4
22	Historyk	35	162	21,6
23	Politolog	33	497	6,6
24	Technik administracji	32	524	6,1
25	Socjolog	32	266	12,0
26	Technik rolnik	34	129	26,4
27	Cukiernik	31	81	38,3
28	Nauczyciel religii	31	76	40,8
29	Technik elektryk	29	171	17,0
30	Technik ekonomista	29	144	20,1
31	Mechanik maszyn rolniczych	29	66	43,9
32	Technik pojazdów samochodowych	29	60	48,3
33	Technik agrobiznesu	28	266	10,5
34	Specjalista ds marketingu i handlu	27	231	11,7
35	Kucharz	27	159	17,0
36	Filozof	27	78	34,6
37	Technik technologii żywności	27	67	40,3
38	Piekarz	26	68	38,2
39	Specjalista ds. org. i zarządzania	24	785	3,1
40	Technik logistyk	24	179	13,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych powiatowych urzędów pracy Warmii i Mazur

W rankingu 40 zawodów o najmniejszej liczbie bezrobotnych absolwentów – **patrz tabela 10** – w najlepszej sytuacji na rynku pracy znajdują się:

- pielęgniarki – w grupie tej na 356 absolwentów brak było bezrobotnych;
- muzycy – w grupie tej na 66 absolwentów brak było bezrobotnych;
- opiekunowie w domach pomocy społecznej – w grupie tej na 56 absolwentów brak było bezrobotnych;
- technicy teleinformatycy – w grupie tej na 24 absolwentów brak było bezrobotnych;
- specjaliści komunikacji społecznej – na 168 absolwentów był 1 bezrobotny;
- asystenci stomatologiczni – na 121 absolwentów był 1 bezrobotny;
- agenci celni – na 119 absolwentów był 1 bezrobotny;
- technicy technologii drewna – na 90 absolwentów był 1 bezrobotny;
- biomasażyści – na 41 absolwentów był 1 bezrobotny;
- technicy organizacji reklamy – na 24 absolwentów był 1 bezrobotny;
- dekoratorzy wnętrz – na 13 absolwentów był 1 bezrobotny;
- administratorzy sieci informatycznej – na 194 absolwentów było 2 bezrobotnych;
- technicy terapeuci – na 70 absolwentów było 2 bezrobotnych;
- lekarze/ratownicy medyczni – na 42 absolwentów było 2 bezrobotnych;
- technicy drogownictwa – na 39 absolwentów było 2 bezrobotnych;
- monterzy machatronicy – na 19 absolwentów było 2 bezrobotnych;
- architekci – na 125 absolwentów było 4 bezrobotnych;
- inżynierowie technologii chemicznej – na 47 absolwentów było 4 bezrobotnych;
- technicy ochrony fizycznej osób i mienia – na 63 absolwentów jest 5 bezrobotnych;
- inżynierowie gospodarki przestrzennej – na 251 absolwentów było 6 bezrobotnych;
- psychologowie – na 173 absolwentów było 6 bezrobotnych;
- lekarze weterynarii – na 172 absolwentów było 6 bezrobotnych;
- inżynierowie budownictwa ogólnego – na 170 absolwentów było 6 bezrobotnych;
- opiekunowie medyczni – na 215 absolwentów było 7 bezrobotnych;
- inżynierowie mechanicy – na 91 absolwentów było 7 bezrobotnych;
- inżynierowie geodeci – na 390 absolwentów było 9 bezrobotnych;
- technicy BHP – na 287 absolwentów było 9 bezrobotnych;
- specjaliści resocjalizacji – na 982 absolwentów był 11 bezrobotnych;
- ratownicy medyczni – na 148 absolwentów było 11 bezrobotnych;
- inżynierowie zootechnicy – na 320 absolwentów było 12 bezrobotnych.

Tabela 10. Lista 40 zawodów o najmniejszej liczbie bezrobotnych absolwentów

Lp.	Nazwa zawodu	Bezrobotni absolwenci w 2011 r.	Absolwenci ogółem w 2011 r.	Udział bezrobotnych absolwentów do ogółu absolwentów w %
1	Pielęgniarka	0	356	0,0
2	Muzyk	0	66	0,0
3	Opiekun w DPS	0	56	0,0
4	Technik teleinformatyk	0	24	0,0
5	Specjalista komunikacji społecznej	1	168	0,6
6	Asystentka stomatologiczna	1	121	0,8
7	Agent celny	1	119	0,8
8	Technik technologii drewna	1	90	1,1
9	Biomasażysta	1	41	2,4
10	Technik organizacji reklamy	1	24	4,2
11	Dekorator wnętrz	1	13	7,7
12	Administrator sieci informatycznej	2	194	1,0
13	Technik terapeuta	2	70	2,8
14	Lekarz -ratownictwo medyczne	2	42	4,8
15	Technik drogownictwa	2	39	5,1
16	Monter mechatronik	2	19	10,5
17	Architekt	4	125	3,2
18	Inżynier inżynierii chemicznej	4	47	8,5
19	Technik ochrony fizycznej osób i mienia	5	63	8,0
20	Inżynier gospodarki przestrzennej	6	251	2,4
21	Psycholog	6	173	3,5
22	Lekarz weterynarii	6	172	3,5
23	Inżynier budownictwa	6	170	3,5
24	Opiekun medyczny	7	215	3,3
25	Inżynier mechanik	7	91	7,7
26	Inżynier geodeta/geodezyjne pomiary podstawowe i satelitarne	9	390	2,3
27	Technik BHP	9	287	3,1
28	Specjalista resocjalizacji	11	982	1,1
29	Ratownik medyczny	11	148	7,4
30	Inżynier zootechniki	12	320	3,8
31	Nauczyciel nauczania początkowego	13	330	3,9
32	Technik elektronik	13	120	11,0
33	Technik farmaceutyczny	15	205	7,3
34	Towaroznawca	17	265	6,4
35	Technik mechatronik	17	145	11,7
36	Fizjoterapeuta	18	103	17,5
37	Technik usług fryzjerskich	18	178	10,1
38	Technik usług kosmetycznych	21	400	5,3
39	Technik architektury krajobrazu	23	142	16,2
40	Technik logistyki	24	179	13,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych powiatowych urzędów pracy Warmii i Mazur

PODSUMOWANIE

Na Warmii i Mazurach obserwujemy spadek liczby szkół ponadgimnazjalnych i osób pobierających w nich naukę. Aktualnie w regionie funkcjonuje 600 placówek oświatowych, w tym: 201 liceów ogólnokształcących (spadek o 9 jednostek, tj. o 4,3%); 151 szkół średnich technicznych i zawodowych (spadek o 10 jednostek, tj. o 6,2%); 145 szkół policealnych (wzrost o 20 jednostek, tj. o 16,0%); 84 zasadnicze szkoły zawodowe (spadek o 26 jednostek, tj. o 23,6%) i 19 szkół wyższych.

We wszystkich szkołach ponadgimnazjalnych naukę pobierało 131 617 osób, tj. o 3 729 uczniów, czyli o 2,8% mniej niż w poprzednim czasookresie. Spadek liczby osób pobierających naukę dotyczył: **szkół wyższych** – mniej o 2 438 studentów, tj. o 4,7%; **szkół średnich technicznych i zawodowych** – mniej o 1 952 uczniów, tj. o 7,5% i **zasadniczych szkół zawodowych** – mniej o 1 042 uczniów, tj. o 9,2%.

Przyrost uczniów odnotowano w: **szkołach policealnych i pomaturalnych** – wzrost o 1 682 uczniów, tj. o 14,7% i **liceach ogólnokształcących** – wzrost o 21 uczniów, tj. o 0,1%.

W województwie nadal kształcenie ogólne dominuje nad zawodowym. Ponad jedna czwarta (26,0%) ogółu uczniów pobierało naukę w liceach ogólnokształcących (34 143 osoby). Na drugim miejscu znajdują się szkoły wyższe, w których naukę pobierało 49 982 studentów, tj. blisko dwie piąte (37,9%) ogółu uczących się.

Z analizy zebranych danych wynika, że wielkość bezrobocia wśród absolwentów różnicuje się ze względu na typ szkoły. Struktura udziału bezrobotnych absolwentów określonego typu szkoły w ogólnej liczbie bezrobotnych absolwentów, od kilku lat, się nie zmienia.

Według stanu na koniec 2011 roku wśród ogółu bezrobotnych znajdowało się 6 101 bezrobotnych absolwentów, tj. o 708 osób, czyli o 13,1% więcej w stosunku do 2010 roku.

Statystyczny warmińsko-mazurski bezrobotny absolwent, to osoba: w wieku 18 – 25 lat (82,0%); będąca na bezrobociu od jednego do sześciu miesięcy (69,9%); bez stażu pracy (60,7%); będąca kobietą (61,4 %); zamieszkała na wsi (51,0%); z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (29,9%), wyższym (28,3%) oraz ogólnokształcącym (22,2%).

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych aż ponad jedna trzecia (34,4%) z nich (2 098 osób) nie posiada żadnego zawodu.

Bezrobotni absolwenci stanowili ponad jedną czwartą (26,5%) ogółu zarejestrowanych w województwie bezrobotnych w wieku do 25 roku życia. Ich udział w stosunku do 2010 roku wzrósł o 3,0 pkt. proc. Dowodzi to, iż populacja ta znajduje się nadal w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Największy udział w liczbie bezrobotnych absolwentów mają takie powiaty jak: Iława – 9,0%; Olsztyn Grodzki – 7,9%; Nowe Miasto Lubawskie – 7,6%; Gołdap – 6,9% i Giżycko – 6,4%. Bezrobotni absolwenci w wymienionych pięciu powiatach stanowili blisko dwie piąte (37,8%) wojewódzkiej populacji w końcu 2011 roku.

Najmniejszy zaś udział bezrobotnych absolwentów odnotowano w powiatach: Bartoszyce – 4,0%; Kętrzyn - 4,5%; Ełk - 4,6%; Braniewo – 4,9%; i Węgorzewo – 4,9%.

Wzrost bezrobotnych absolwentów charakteryzował siedemnaście powiatów, w tym: iławski – wzrost o 77,9%; gołdapski – wzrost o 67,8%; kętrzyński – wzrost o 33,6%; olsztyński grodzki – wzrost o 28,8% i ostródzki – wzrost o 28,1%.

W pozostałych czterech powiatach odnotowano spadek bezrobotnych absolwentów, w tym w: działowskim, braniewskim i bartoszyckim.

W 2011 roku bezrobotni absolwenci stanowili 5,7% całej populacji bezrobotnych, w stosunku do roku poprzedniego liczba ta zwiększyła się o 708 osób, tj. o 0,6 pkt. proc.

Ponad jedna piąta (22,2%), bezrobotnych absolwentów opuszcza licea ogólnokształcące. Dotyczy to zwłaszcza takich powiatów jak: Bartoszyce, Nidzica i Gołdap.

Podobnie jest ze szkołami średnimi technicznymi i zawodowymi. Bezrobotni absolwenci w tej grupie stanowią blisko jedną trzecią (29,9%) ogółu. Odnosi się to zwłaszcza do takich powiatów jak: Giżycko, Ełk, Olecko i Pisz.

Młodzież kształcąca się w szkołach średnich technicznych i zawodowych, mimo utrzymującej się tendencji niedoboru specjalistów w zawodach technicznych, ma największe problemy ze znalezieniem pracy spośród wszystkich absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Dotyczy to zwłaszcza: techników ekonomistów; techników hotelarstwa; techników handlowców; techników informatyków; techników mechaników; techników żywienia i gospodarstwa domowego; techników budownictwa; techników organizacji usług gastronomicznych; techników administracji; techników rolników; techników technologii żywności czy techników pojazdów samochodowych.

W grupie bezrobotnych absolwentów blisko jedną piątą (17,7%) stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. W populacji tej najliczniej reprezentowane były takie powiaty jak: Iława, Lidzbark Warmiński, Ostróda i Nowe Miasto Lubawskie. Przewiduje się, iż liczba bezrobotnych absolwentów zasadniczych szkół zawodowych będzie z roku na rok maleć. Świadczyć to może o tym, iż młodzi ludzie zaczynają coraz bardziej dostrzegać korzyści płynące z posiadania konkretnego zawodu, który daje większe możliwości uzyskania pracy. Niemniej jednak nadal problemem pozostaje ciągle niedopasowanie zawodów, w których kształci się na poziomie tego typu szkół, do potrzeb rynku pracy. Stąd największe trudności ze znalezieniem pracy mają: sprzedawca; kucharz małej gastronomii; mechanik samochodowy; stolarz; fryzjer; kucharz; cukiernik; piekarz; murarz; ślusarz czy kelner.

Problem niedopasowania kształcenia do potrzeb rynku pracy w największym stopniu dotyka szkolnictwo wyższe. Aż blisko jedna trzecia (28,3%) absolwentów po obronie dyplomu nie mogło znaleźć zatrudnienia, bo nie spełniło oczekiwań szybko zmieniającego się rynku pracy. W szczególności odnosi się to do takich powiatów jak: Olsztyn Miasto, Elbląg Miasto i Olsztyn Ziemiński.

Dziś już, co siódmy (14, 5%) mieszkaniec Warmii i Mazur ma dyplom wyższej uczelni. Stąd w sytuacji rosnącego bezrobocia liczba wykształconych osób pozostających bez pracy zwiększa się najszybciej, bo rynek jest nasycony specjalistami po wielu kierunkach studiów. Rosnąca grupa bezrobotnych z wyższym wykształceniem to paradoksalnie efekt błyskawicznego rozwoju edukacji.

Taki wzrost bezrobocia wśród osób z dyplomami ma wiele przyczyn. To efekt m. in. złej struktury kształcenia. Nadal uczelnie opuszcza dużo pedagogów, ekonomistów, specjalistów administracji publicznej, socjologów, politologów, historyków, filozofów, nauczycieli religii, teologów, czy specjalistów od marketingu lub zarządzania. Tym czasem pracodawcy ich nie potrzebują, bo rynek takich zawodów jest już nasycony na wiele lat. Temu szybkiemu rozwojowi edukacji nie towarzyszy odpowiednia jakość kształcenia. Do tego należy dodać, iż młode osoby po studiach nie mają często praktycznego doświadczenia zawodowego, ich wiedza jest na ogół głównie teoretyczna. Zatem pracodawcy wolą zatrudniać tych, którzy już pracowali. Zła sytuacja na rynku pracy powoduje, iż osoby z wyższym wykształceniem są mniej konkurencyjne.

Bezrobotnych z wyższym wykształceniem będzie przybywać, ponieważ na rynek pracy nadal wchodzi osoby z wyżu demograficznego z lat osiemdziesiątych, które masowo podejmowały studia. W dodatku wolnych miejsc pracy nie przybywa, gdyż pracodawcy przy niepewnej i pogarszającej się koniunkturze gospodarczej wstrzymują się z zwiększeniem zatrudnienia. A to przede wszystkim efekt kryzysu, który obejmuje coraz więcej krajów Unii Europejskiej.

Przytoczone w raporcie dane wskazują, że na najpopularniejszych kierunkach studiów, które jednocześnie generują najwięcej bezrobotnych, przeważa kształcenie w trybie wieczorowym lub zaocznym. Ten tryb nauki dominuje na uczelniach niepublicznych, które od lat rozwijają i promują głównie kierunki humanistyczne, nie wymagające większych nakładów finansowych. Jednocześnie to właśnie takie kierunki studiów jak: pedagogika; administracja publiczna; ekonomia; prawo; politologia; socjologia; zarządzanie i marketing; inżynieria środowiska naturalnego; historia; wychowanie fizyczne; teologia; biologia; religioznawstwo; inżynieria rolnictwa; inżynieria technologii żywności; dziennikarstwo, czy gastronomia i hotelarstwo - w znacznej mierze generują bezrobocie wśród absolwentów szkół wyższych.

W rankingu zawodów, w których zarejestrowanych zostało najwięcej bezrobotnych absolwentów, niekwestionowanym numerem jeden jest sprzedawca. W pierwszej piętnastce znaleźli się także m. in.: mechanik samochodowy, kucharz małej gastronomii, technik ekonomista, technik hotelarstwa, pedagog, ekonomista, specjalista administracji publicznej, technik handlowiec, technik informatyk, technik żywienia i gospodarstwa domowego, fryzjer, technik mechanik, technik budownictwa, stolarz, murarz, oraz prawnik. Niestety są to zawody, których przedstawiciele jest w naszym regionie za dużo.

Skorelowanie branż podmiotów gospodarczych z kierunkami kształcenia w szkołach oraz liczbą bezrobotnych absolwentów według zawodów, uwidacznia powiązania rynku pracy z rynkiem edukacyjnym.

Rynek pracy na Warmii i Mazurach wciąż charakteryzuje się nierównowagą między podażą a popytem w przekroju zawodowym. Występuje brak dostosowania rynku pracy i edukacji do zapotrzebowania pracodawców.

Większość ludzi młodych nadal nie podejmuje świadomej decyzji dotyczącej wyboru przyszłej profesji. Młodzież uczy się zawodów, na które nie zawsze jest zapotrzebowanie, a jakość kształcenia jest niska, zaś bycie uczniem zasadniczej szkoły zawodowej wciąż deprecjonuje. Stąd istnieje pilna potrzeba stworzenia warunków rozwoju nowoczesnego szkolnictwa zawodowego.

Dokonana analiza potwierdza tezę, że jednym ze sposobów zapobiegania bezrobociu młodzieży jest odpowiednia polityka edukacyjna – decyzje o wielkości naboru, profilu kształcenia, wprowadzanie zmian np. nowych specjalności.

Podstawą działań jest stałe diagnozowanie aktualnej sytuacji i monitorowanie losów absolwentów poszczególnych szkół. Realia wymuszają konieczność współpracy wszystkich podmiotów i partnerów zajmujących się problematyką edukacyjną.

Potwierdza się również teza, że wyznacznikami szans absolwentów na rynku pracy jest poziom i typ ukończonej szkoły, a o powodzeniu znalezienia pracy wciąż obok cech osobowościowych decydują kwalifikacje i doświadczenie zawodowe.

Edukacja potrzebuje przemyślanych i rozsądnych decyzji, ewolucyjnego sposobu wprowadzania zmian. Kwestią najważniejszą jest uelastycznienie kształcenia zawodowego, zapewnienie szkołom zawodowym możliwości szybkiej reakcji na zmieniający się rynek pracy poprzez stworzenie ram współpracy z powiatowymi urzędami pracy i lokalnym środowiskiem gospodarczym oraz możliwość uruchamiania krótkich i zróżnicowanych form kształcenia zawodowego.

Prezentowane studium ma służyć dalszym badaniom i analizom losów absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Ma też wskazać kierunki, w jakich podążają zmiany na rynku edukacji i jakie przeobrażenia społeczne temu towarzyszą. Istotnym zjawiskiem jest chęć zdobywania wiedzy i kształcenia wśród ludzi młodych oraz fakt, że uzyskane wykształcenie, umiejętności i doświadczenie zawodowe okazują się mieć ogromny wpływ na otrzymanie zatrudnienia.

Opracował:
dr Alfred Czesła
socjolog
Wojewodzki Urząd Pracy
w Olsztynie

Akceptował:

ANEKS

**Ranking 130 zawodów o największej liczbie bezrobotnych absolwentów szkół
ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2010/2011**

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni absolwenci w roku szkolnym 2010/2011	Absolwenci w roku szkolnym 2010/2011	Udział bezrobotnych absolwentów do ogółu absolwentów w %
1	000000	Bez zawodu – absolwenci LO	1 356	10 897	12,4
2	522301	Sprzedawca	341	619	55,1
3	723103	Mechanik samochodowy	159	553	28,8
4	512002	Kucharz małej gastronomii	149	558	26,7
5	331403	Technik ekonomista	132	841	15,7
6	422402	Technik hotelarstwa	131	689	19,0
7	235107	Pedagog	113	2 351	4,8
8	263102	Ekonomista	88	1 230	7,2
9	242217	Specjalista administracji publicznej	84	1 591	5,3
10	522305	Technik handlowiec	80	326	24,5
11	351203	Technik informatyk	76	562	13,5
12	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	71	350	20,3
13	514101	Fryzjer	70	206	34,0
14	311504	Technik mechanik	62	324	19,1
15	311204	Technik budownictwa	58	292	19,9
16	752205	Stolarz	56	273	20,5
17	711202	Murarz	49	161	30,4
18	261906	Prawnik	44	389	11,3
19	343403	Technik organizacji usług gastronomicznych	44	170	25,9
20	213303	Specjalista ochrony środowiska	41	715	5,7
21	251902	Specjalista zastosowań informatyki	39	343	11,4
22	263302	Historyk	35	162	21,6
23	314207	Technik rolnik	34	129	26,4
24	263304	Politolog	33	497	6,6
25	334306	Technik administracji	32	524	6,1
26	263204	Socjolog	32	266	12,0
27	751201	Cukiernik	31	81	38,3
28	233020	Nauczyciel religii	31	76	40,8
29	311302	Technik elektryk	29	171	17,0
30	331403	Technik ekonomista	29	144	20,1
31	723308	Mechanik maszyn rolniczych	29	66	43,9
32	311513	Technik pojazdów samochodowych	29	60	48,3
33	331402	Technik agrobiznesu	28	266	10,5
34	243106	Specjalista ds. marketingu i handlu	27	231	11,7
35	512001	Kucharz	27	159	17,0
36	263301	Filozof	27	78	34,6
37	314403	Technik technologii żywności	27	67	40,3
38	751204	Piekarz	26	68	38,2
39	333107	Technik logistyk	24	179	13,4
40	242190	Specjalista ds. org. i zarządzania	24	785	3,1
41	314202	Technik architektury krajobrazu	23	142	16,2

42	722204	Ślusarz	23	129	17,8
43	514207	Technik usług kosmetycznych	21	400	5,3
44	513101	Kelner	21	64	32,8
45	712604	Instalator urządzeń sanitarnych	20	62	32,3
46	228301	Fizjoterapeuta	18	103	17,5
47	514105	Technik usług fryzjerskich	18	178	10,1
48	263203	Kulturoznawca	18	51	35,3
49	213206	Towaroznawca	17	265	6,4
50	311403	Technik mechatronik	17	145	11,7
51	321301	Technik farmaceutyczny	15	205	7,3
52	411004	Technik prac biurowych	14	76	18,4
53	235911	Pedagog animacji kulturalnej	14	70	20,0
54	325511	Technik ochrony środowiska	14	42	33,3
55	234113	Nauczyciel/nauczanie początkowe	13	330	3,9
56	311401	Technik elektronik	13	120	11,0
57	325402	Technik masażysta	13	97	13,4
58	252101	Specjalista informatyk	13	34	38,2
59	213207	Inżynier zootechniki	12	320	3,8
60	741103	Elektryk	12	68	17,6
61	242222	Specjalista ds organizacji usług gastronomiczno-hotelarskich	12	66	18,2
62	263505	Specjalista resocjalizacji	11	982	1,1
63	325601	Ratownik medyczny	11	148	7,4
64	311512	Technik mechanizacji rolnictwa	11	33	33,3
65	216505	Inżynier geodeta – geodezyjne pomiary podstawowe i satelitarne	9	390	2,3
66	325509	Technik BHP	9	287	3,1
67	713203	Lakiernik samochodowy	9	18	50,0
68	741201	Elektromechanik	8	54	14,8
69	753402	Tapicer	8	40	20,0
70	722307	Operator obrabiarek skrawających	8	33	24,2
71	321202	Technik architektury krajobrazu	8	28	28,6
72	214490	Inżynier mechanik	7	91	7,7
73	532102	Opiekun medyczny	7	215	3,3
74	213205	Inżynier rolnictwa	7	28	25,0
75	233012	Nauczytel języka polskiego	7	24	29,2
76	233025	Nauczyciel wychowania fizycznego	7	23	30,4
77	214203	Inżynier budownictwa	6	170	3,5
78	214907	Inżynier gospodarki przestrzennej	6	251	2,4
79	225101	Lekarz weterynarii	6	172	3,5
80	263401	Psycholog	6	173	3,5
81	712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	6	96	6,3
82	422103	Technik obsługi turystycznej	6	50	12,0
83	751105	Rzeźnik-wędliniarz	6	27	22,2
84	541315	Technik ochrony fizycznej osób i mienia	5	63	8,0
85	242219	Specjalista ds.integracji europejskiej	5	76	6,6
86	431103	Technik rachunkowości	5	70	7,1
87	214501	Inżynier inżynierii chemicznej	4	47	8,5
88	216101	Architekt	4	125	3,2

89	314301	Technik leśnik	4	24	16,7
90	325905	Opiekunka dziecięca	4	12	33,3
91	343204	Plastyk	3	38	7,9
92	341201	Asystent osoby niepełnosprawnej	3	36	8,3
93	341204	Opiekunka środowiskowa	3	25	12,0
94	215104	Inżynier elektrotechnik	3	20	15,0
95	911205	Pracownik obsługi hotelowej	3	20	15,0
96	312202	Technik teleinformatyk	3	15	20,0
97	311208	Technik inżynierii środowiska	3	13	23,1
98	315113	Technik pojazdów samochodowych	3	12	25,0
99	711402	Betoniarz zbrojarz	3	12	25,0
100	224001	Lekarz -ratownictwo medyczne	2	42	4,8
101	252301	Administrator sieci informatycznej	2	194	1,0
102	311206	Technik drogownictwa	2	39	5,1
103	325907	Technik terapeuta	2	70	2,8
104	742114	Monter mechatronik	2	19	10,5
105	233006	Nauczyciel historii	2	65	3,1
106	235301	Nauczyciel j. angielskiego	2	53	3,8
107	723310	Monter maszyn i urządzeń	2	26	7,7
108	721306	Blacharz samochodowy	2	20	10,0
109	343101	Fotograf	2	10	20,0
110	713101	Malarz – tapeciarz	2	8	25,0
111	753702	Kaletnik	2	7	28,6
112	753105	Krawiec	2	5	40,0
113	752208	Stolarz meblowy	2	4	50,0
114	742102	Monter – elektronik	2	3	66,7
115	263408	Specjalista komunikacji społecznej	1	168	0,6
116	311922	Technik technologii drewna	1	90	1,1
117	323003	Biomasażysta	1	41	2,4
118	325101	Asystentka stomatologiczna	1	121	0,8
119	333101	Agent celny	1	119	0,8
120	333906	Technik organizacji reklamy	1	24	4,2
121	343202	Dekorator wnętrz	1	13	7,7
122	311924	Technik technologii odzieży	1	27	3,7
123	235304	Nauczyciel j. niemieckiego	1	16	6,3
124	264302	Filolog - filologia obcojęzyczna	1	16	6,3
125	711501	Cieśla	1	8	12,5
126	333108	Technik spedytor	1	4	25,0
127	214390	Inżynier elektrotechnik	1	3	33,3
128	818116	Operator urządzeń przemysłu szklarskiego	1	2	50,0
129	283277	Pielęgniarka	0	356	0,0
130	343602	Muzyk	0	66	0,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych powiatowych urzędów pracy Warmii i Mazur